

EUROOPA PARLAMENT

2009–2014

Kultuuri- ja hariduskomisjon

2011/2246(INI)

21.6.2012

ARVAMUS

Esitaja: kultuuri- ja hariduskomisjon

Saaja: kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjon

ELi harta: ühesugused tingimused meediavabaduse tagamiseks kõikjal ELis
(2011/2246(INI))

Arvamuse koostaja: Marek Henryk Migalski

PA_NonLeg

ETTEPANEKUD

Kultuuri- ja hariduskomisjon palub vastutaval kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjoni lisada oma resolutsiooni ettepanekusse järgmised ettepanekud:

1. rõhutab, et vaba, sõltumatu ja mitmekesine, nii võrguväline kui ka internetimeedia on üks demokraatia alustalasid, ja tunnustab teabeallikate mitmekesisuse tähtsust tõelise meediavabaduse ja -pluralismi jaoks; rõhutab, et vaba ja sõltumatu meedia säilitamine ja täiustamine kogu Euroopas on kõigi ühistes huvides;
2. märgib, et vaba ja sõltumatu meedia ning vaba infovahetus täidavad otsustavat rolli mittedemokraatlikes režiimides toimuvates demokraatlikes muutustes, nagu araabia kevade sündmused hiljuti näitasid; palub komisjonil tähelepanelikult jälgida meediavabaduse ja -pluralismi olukorda ühinemisläbirääkimisi pidavates riikides ning pöörata piisavalt tähelepanu vaba meedia rollile demokraatia edendamisel kogu maailmas; rõhutab sellega seoses Euroopa demokraatia sihtkapitali tähtsust (Euroopa Parlamendi 29. märtsi 2012. aasta soovitus nõukogule Euroopa demokraatia sihtkapitali võimaliku loomise korraldamise kohta¹);
3. tuletab meelde, et Euroopa Inimõiguste Kohus on tuletanud inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni artiklist 10, mille sätted sarnanevad põhiõiguste harta artikli 11 sätetega, liikmesriikide jaoks massiteabevahendite mitmekesisuse tagamise positiivse kohustuse, mis on osa ühenduse õigustikust;
4. märgib, et üha enam ajakirjanikke töötab ebakindlates tingimustes ja neil puuduvad normaalsel tööturul tavapärased sotsiaalsed tagatised;
5. seab eesmärgiks tagada kvaliteetse ajakirjanduse edasikestmiseks vajalike tingimuste loomise kaudu meedia mitmekesisus ning kvaliteetsem avalik arutelu ja kogu ELi hõlmamine, palub komisjonil seetõttu esitada ajakirjanduse rahastamise uued mudelid ja rõhutab, et kehtima peab toimetuste vabadus;
6. rõhutab, et komisjon peab jälgima, et liikmesriigid tagaksid oma riigis põhiõiguste harta reaalse ellurakendamise, mille tunnuseks on massiteabevahendite mitmekesisus, võrdne juurdepääs teabele ja neutraalsuse kaudu tagatav pressis sõltumatuse austamine;
7. rõhutab, et mitmekesine meediamaastik on demokraatliku süsteemi korralikuks toimimiseks väga oluline, kuna kodanike osalemine avalikus arutelus ja teabe kättesaadavus digitaalmaailmas sõltuvad aktiivsest ja konkurentsivõimelisest audiovisuaalse ja trükiajakirjanduse sektorist;
8. märgib, et Kopenhaageni kriteeriumide kohaselt peavad Euroopa Liiduga ühineda soovivad riigid järgima ühenduse õigustikku, mis sisaldab põhiõiguste hartat ja täpsemalt selle artiklit 11, milles nõutakse massiteabevahendite vabaduse ja mitmekesisuse austamist; märgib teiselt poolt, et kuigi Euroopa Liidu praegustelt liikmesriikidelt nõutakse samuti hartat järgimist, puudub mehhanism selle tagamiseks;

¹ Vastuvõetud tekstid, P7_TA-PROV(2012)0113.

9. rõhutab eelkõige tõeliselt tasakaalustatud Euroopa duaalsüsteemi olulist rolli, milles on demokraatia, sotsiaalse ühtekuuluvuse, integratsiooni ja sõnavabaduse edendamisel oma poliitilisest ja majanduslikust survest sõltumatu roll nii eraõiguslikul kui ka avalikõiguslikul meedial;
10. märgib, et muutused meediakeskkonnas ja kommunikatsioonitehnoloogiates on infovahetusruumi põhjalikult ümber kujundanud; märgib, et uued tehnoloogiad on loonud uusi võimalusi sõnavabadusele ja eneseväljendusele, mis võivad etendada olulist rolli inimõiguste, demokraatias osalemise, vastutuse, läbipaistvuse ja majandusarengu edendamisel; märgib, et piiranguteta eneseväljendust on võimalik ka väärkasutada inimõiguste ja põhivabaduste rikkumiseks; rõhutab seetõttu, kuivõrd olulised on eetilised normid ning meetmed võitluseks üleskutsetega vihkamisele, vägivallale ja terrorismile; väljendab siiski seisukohta, et nende uute suhtlusplatvormide olemasolu iseenesest ei taga veel sõnavabadust ja meediapluralismi ning et see ei vähenda valitsuste vastutust selles valdkonnas; rõhutab, et digitaalsed maapealsed edastusplatvormid toetavad arvamuste mitmekesisust, kuna nende abil on eriti hästi võimalik vahetult levitada mitmekesist kohalikku ja piirkondlikku teavet madalate tarbijahindadega;
11. rõhutab, et piisavat tähelepanu tuleb pöörata meediaomandi koondumise tasemele liikmesriikides; rõhutab samas, et massiteabevahendite mitmekesisuse mõistet ei saa kitsendada ainult sellele probleemile, vaid see hõlmab ka tsensuuri keelamist, ajakirjanike allikate ja teabeandjate kaitset ning küsimusi, mis seonduvad poliitikas osalejate ja turujõudude avaldatava surve, läbipaistvuse, ajakirjanike töötingimuste, meediakontrolli asutuste, kultuurilise mitmekesisuse, uute tehnoloogiate arendamise, teabe ja sidevahendite piiranguteta kättesaadavuse, internetile tsenseerimata juurdepääsu ja digitaalse lõhega;
12. kinnitab veel kord võrgu neutraalsuse põhimõtet, mis peab tagama interneti püsimise tasuta ja avatud, demokraatlikku suhtlust tugevdava tehnoloogiana;
13. kutsub liikmesriike üles andma jõulisemaid hinnanguid meediapluralismi, meediavabadust ja sõnavabadust üldiselt ähvardavatele ohtudele ja tegelema kõnealuste ohtudega nende tekkekohas; liikmesriigid peaksid võtma meetmeid meedia ülemäärase koondumise kõrvaldamiseks oma jurisdiktsioonis;
14. rõhutab, et ajakirjanike allikate kaitse tuleb kõigis liikmesriikides täielikult ja tõhusalt tagada;
15. rõhutab, et liikmesriigid peavad kindlustama asjakohaste ja konkreetsete õiguslike tagatiste abil ajakirjanike ja toimetuste sõltumatuse, ning juhib tähelepanu toimetuste põhikirjade tähtsusele, et takistada omanikel, osanikel, valitsustel ja välistel sidusrühmadel sekkuda uudiste infosisse; rõhutab sellega seoses, et toimetuste sõltumatus ja edastatava sisu iseseisvus ning riigi kontrollist ja sekkumisest sõltumatu meedia on vaba ja mitmekesise meediamaaastiku jaoks väga olulised;
16. märgib kahetsusega, et komisjon ei ole Euroopa Liidus meedia koondumise probleemidega tegelemise kolmeastmelise protsessi raames liikunud edasi kolmandasse etappi; palub seoses sellega komisjonil avaldada viivitamata teatis meediapluralismi näitajate kohta ELi liikmesriikides;

17. kutsub Euroopa Komisjoni üles viivitamatult alustama tööd ettepaneku kallal, mis tagaks pressiettevõtetele ja ajakirjanikele allikate salastatuse absoluutse kaitse;
18. märgib, et multimeediaühiskonnas, kus on kasvanud ärihuvidest lähtuvate ülemaailmsel turul osalejate arv, on mitmekesise meediamaastiku tagamisel ning sõnavabaduse kaitsel ja edendamisel ülimalt oluline roll tugeval avalik-õiguslikul meedial, eeldusel et see suudab hoida vajalikku distantssi valitsuse avaldatava mõjuga;
19. tuletab meelde, et praegune finantskriis ohustab meediapluralismi ja on põhjustanud mitmetes liikmesriikides sõnavabaduse ja tsensuuriga seotud probleeme, mis on mõjutanud avalik-õiguslikku meediat;
20. kiidab heaks komisjoni tellimusel läbi viidud sõltumatu uuringu järeldused ELi meediapluralismi mõõtmise näitajate määratlemise kohta ning ergutab komisjoni kasutama igakülgset meedia vaatlusvahendit, milles kohaldatakse massiteabevahendite mitmekesisuse laia mõistet ja mille abil on võimalik kindlaks teha potentsiaalsed ohud liikmesriikide meediapluralismile, ning esitama soovitusel kõnealuste ohtudega tegelemiseks;
21. tuletab meelde oma 25. novembri 2010. aasta resolutsiooni digitaalajastu avalik-õigusliku ringhäälingu ja duaalsüsteemi tuleviku kohta¹, milles rõhutatakse avalik-õigusliku meedia tähtsat ühiskondlikku rolli; rõhutab sellega seoses tasakaalustatud käsitlusviisi tähtsust seoses avalik-õigusliku ja eraringhäälinguga, et kaitsta konkurentsi ajakirjanduses, teavet ja arvamuste mitmekesisust;
22. tuletab meelde Euroopa Nõukogu soovitusi ja deklaratsioone, mille kõik ELi liikmesriigid on heaks kiitnud ning mis sätestavad Euroopas kehtivad normid sõnavabaduse, ajakirjandusvabaduse, massiteabevahendite mitmekesisuse ning avalik-õigusliku meedia sõltumatus, korralduse, ülesannete ja rahastamise osas; tuletab liikmesriikidele meelde kohustust nendest Euroopas kehtivatest normidest kinni pidada ning soovitab, et liikmesriigid tagaksid avalik-õigusliku meedia asjakohase, proportsionaalse ja stabiilse rahastamise, mis võimaldab sellel täita oma ülesandeid, sealhulgas hariduslikku, kultuurilist ja demokraatlikku rolli, kindlustab selle poliitilise ja majandusliku sõltumatus, kohandub digikeskkonna muutusega ning edendab info- ja teadmispõhist osalusühiskonda koos esindusliku ja kõigile kättesaadava kvaliteetmeediaga;
23. rõhutab, et üha enam ajakirjanikke töötab ebakindlates tingimustes ja neil puuduvad sotsiaalsed tagatised, ning toonitab, et meediatöötajate töötingimusi tuleb parandada.
24. rõhutab meediaettevõtete ühiskondlikku vastutust, kuna nad omavad märkimisväärset ideoloogilist ja poliitilist mõju; rõhutab, et meediateavitus peaks seetõttu vastama järjekindlalt ajakirjandusliku eetika, sealhulgas objektiivse teavitamise normidele;
25. rõhutab meediavaldkonda reguleerivate sõltumatute riiklike asutuste väga olulist osa meediapluralismi kaitsmisel ja liikmesriikide meedia objektiivsuse, erapooletuse ja vastutusvõime tagamisel; kutsub liikmesriike üles tihendama meediavaldkonda reguleerivate asutuste koostööd riiklike kontrolliasutuste Euroopa võrgustiku (EPRA)

¹ ELT C 99E, 3.4.2012, lk 50.

raames ning tõhustama oma vastava avalik-õigusliku ringhäälingusüsteemiga seotud kogemuste ja heade tavade vahetamist;

26. rõhutab eraõiguslike kanalite omandilise kuuluvuse läbipaistvuse tähtsust, mis on vaja tagada kõikides liikmesriikides, ning kutsub komisjoni üles jälgima ja toetama edusamme selles valdkonnas;
27. innustab komisjoni ja liikmesriike pöörama komisjoni meediaalase asjatundlikkuse poliitika raames piisavalt tähelepanu meediaalasele haridusele, mis peab tagama kodanikele vahendid neile edastatava üha kasvava teabemahu kriitiliseks tõlgendamiseks ja selles orienteerumiseks.

PARLAMENDIKOMISJONIS TOIMUNUD LÕPPHÄÄLETUSE TULEMUS

Vastuvõtmise kuupäev	19.6.2012
Lõpphääletuse tulemus	+: 27 -: 0 0: 0
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	Zoltán Bagó, Malika Benarab-Attou, Lothar Bisky, Piotr Borys, Santiago Fisas Aixela, Lorenzo Fontana, Petra Kammerevert, Morten Løkkegaard, Emma McClarkin, Emilio Menéndez del Valle, Marek Henryk Migalski, Katarína Neveďalová, Doris Pack, Chrysoula Paliadeli, Gianni Pittella, Marie-Thérèse Sanchez-Schmid, Marietje Schaake, Marco Scurria, Hannu Takkula, László Tőkés, Gianni Vattimo, Sabine Verheyen, Milan Zver
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliige/asendusliikmed	François Alfonsi, Ivo Belet, Seán Kelly, Iosif Matula, Rui Tavares
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliige/asendusliikmed (kodukorra art 187 lg 2)	Luigi Berlinguer, Mario Pirillo